

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Som ministeren har bemærket, er rummet for forbedring af min forståelse af det her forslag meget, meget stort, for jeg kan simpelt hen ikke begribe, hvordan ministeren kan sige, at ministeren alene ønsker offentlighed, når der står i bemærkningerne, at en hovedhjørnesten »i regeringens moderniseringsprogram er valgfriheden, og det gælder ikke mindst friere valg af skole og uddannelsesinstitution.«

Hvordan kan ministeren, samtidig med at det her står i lovforslaget, hævde, at ministeren er ligeglad, og at det bestemt ikke er ministerens intention? Man må nærmest forstå, at ministeren vil synes, at det er sådan lidt mærkeligt, hvis man finder på at sammenligne to forskellige institutioner, for ministerens eneste ærinde er at bringe information frem til offentligheden.

Jeg synes altså, det ville være klædeligt, hvis ministeren stod ved, at det her er regeringens forestilling om skoleudvikling, for så kan vi få en diskussion af, hvad der udvikler skoler og gør dem bedre, frem for at få en diskussion af, hvorvidt den ene statistiske metode er bedre end den anden.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Det, der er vigtigt for mig, er som nævnt at sikre, at informationerne er tilgængelige. Jeg mener ikke, på trods af at det er komplekse informationer, der er tale om, at der er nogen som helst begrundelse for at holde informationerne hemmelige for brugerne, for borgerne, for forældrene. Jeg synes, de skal have adgang til karakteroplysninger. Karakteroplysninger er for mig en meget, meget vigtig del af skolernes dagligdag.

Den åbenhed medfører, at man kan være i dialog med skolen. Man kan være i dialog med skolen på et helt anderledes grundlag, end hvis man alene har en fornemmelse af, hvad det er for en kvalitet, og hvad det er, der foregår på skolen.

Karakteroplysningerne kvalificerer vi med udbygningen i form af den skolescore, som der er lagt op til med lovforslaget her. Vi ranker ikke skolerne; vi laver ikke sådan en hitliste på Undervisningsministeriets hjemmeside. Men jeg vil synes, at det er helt naturligt, at man som borger – når man som forældre skal vælge, hvilken skolen ens børn skal gå på – sætter sig ind i: Hvad er det for skoler, der er i vores område, og hvordan ser det ud med de skoler, hvad er det for et

niveau, hvad er det for et værdigrundlag, hvad er det for forskellige oplysninger, de ønsker at give mig som borger? Det synes jeg er særdeles og yderst relevant.

Men jeg vil gerne understrege – hr. Thomas Adelskov var også inde på det – at vi ikke ranker skoler. Det er ikke det, der er tale om; vi laver ikke hitlister.

Kl. 18.25

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 22: Forslag til lov om stipendier til visse udenlandske studerende ved korte og mellemlange videregående uddannelser.

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs).
(Fremsat 5/10 2004).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Helga Moos (V):

Lovforslaget om stipendier til visse udenlandske studerende ved korte og mellemlange videregående uddannelser skal ses i sammenhæng med forslaget om bortfald af taxametertilskud og opkrævning af betaling for visse udenlandske studerende.

Lovforslaget handler om at udbyde stipendier til højt kvalificerede studerende fra visse lande inden for udvalgte uddannelsesområder. Stipendieordningen er henvendt til den enkelte studerende, og tildelingen skal foregå på baggrund af individuel ansøgning. Ministeren får bemyndigelse til at få udarbejdet en liste over de

prioriterede uddannelser, og der bliver mulighed for at søge stipendier.

Det skal i den forbindelse nævnes, at ordningen ikke berører de stipendieaktiviteter, der foregår på f.eks. Danidas område, hvor uddannelse behandles som et centralt element i bekæmpelsen af fattigdom og lignende. Det berører heller ikke EU- og EØS-uddannelsesaftalerne, og det berører heller ikke gensidig udveksling mellem uddannelsesinstitutioner i Danmark og i udlandet og heller ikke folk med opholdstilladelse i Danmark.

Antallet af stipendier er begrænset under hensyn til en fast økonomisk ramme. I øjeblikket er der sat 15 mio. kr. af til det, men det er et finanslovspørgsmål. 120 studerende er det, som de 15 mio. kr. kan give anledning til.

De stipendier, der udbydes, har til formål at gøre det attraktivt for højt kvalificerede og velmotiverede studerende fra andre dele af verden at søge studiemiljøet i Danmark. Udvælgelsen af lande vil være baseret på kendskabet til, hvilke lande der har teknologisk eller naturvidenskabeligt innovative miljøer på et internationalt anerkendt niveau.

Stipendierne giver adgang til gratis undervisning og delvis dækning af leveomkostningerne. På den måde kan udenlandske uddannelsessøgende med de bedste forudsætninger tilføre det danske samfund en viden, som danske virksomheder kan få gavn af. Vi har brug for inspiration og nytænkning i det danske vidensamfund, og danske studerende har gavn af, at danske uddannelsesinstitutioner bliver mere internationalt orienterede.

Det er regeringens målsætning, at Danmark også i fremtiden skal være et af verdens førende lande med hensyn til velfærd, vækst og innovation. Til det kræves, at unge studerende på uddannelsesniveauerne opnår høj kvalitet og øget international forståelse. Vi er nødt til at sørge for, at det danske uddannelsessystem er konkurrencedygtigt internationalt set. Den danske arbejdsstyrkes viden er vores vigtigste redskab til at sikre, at Danmark også i fremtiden kan udvikle nye videnstunge virksomheder.

Så alt i alt er det et rigtig godt forslag, at vi på den måde kan berige hinanden, Danmark og resten af verden.

Lene Jensen (S):

Som den forrige ordfører pegede på, hænger det her forslag meget, meget nøje sammen med det næste på dagsordenen, vi skal behandle, og jeg

kan ikke lade være med at udtrykke en vis ærgrelse over, at de her forslag ikke bliver behandlet sammen, for nu kommer vi først til at snakke om, at der er nogle, der skal have penge, og bagefter kommer vi til at snakke om, at der er nogle andre, der ikke skal, og det udløser så nogle andre effekter. Jeg tror, det giver en dårligere kvalitet i lovbehandlingen og i den debat, vi skal have her i dag.

Kl. 18.30

Jeg synes faktisk også, det er noget kludder, at de her forslag ikke bliver behandlet sammen med det sidste skud på stammen, der også omhandler internationalisering af uddannelserne, nemlig det, som hører til de længerevarende videregående uddannelser.

Den redegørelse, der ligger til grund for det, vi står og snakker om her i dag, blev faktisk også afgivet af undervisningsministeren og videnskabsministeren i fællesskab.

Jeg vil meget gerne høre, om der er en eller anden forklaring på, at det nu bliver så fragmenteret. Jeg synes i hvert fald, det bliver sværere at diskutere.

Med hensyn til den problemstilling, vi behandler, nemlig internationaliseringen af uddannelserne, vil jeg godt, som jeg også gjorde det i redegørelsesdebatten, medgive, at jeg mener, at regeringen peger på et reelt problem, nemlig hvorvidt internationaliseringen af vores uddannelser foregår på den rigtige måde.

I Socialdemokratiet er vi absolut åbne over for at finde ud af, hvordan vi kan tackle det her, men forudsætningen er, at det fører til mere og bedre internationalisering og ikke til mindre.

Desværre ligner denne her stipendieordning, når man sammenholder den med L 23, som vi så ikke kan diskutere nu, en svækkelse af internationaliseringen, for der er tale om et besparelsesforslag. Så vidt jeg kan se, bliver der brugt langt færre penge på stipendier, end der spares penge på, at man afskærer statstilskuddet til internationale studerende, og jeg mener egentlig, at det burde fremgå af bemærkningerne.

Jeg håber, at undervisningsministeren kan svare på, hvor mange internationale studerende man regner med der kommer ud af det her på de uddannelsessteder, vi diskuterer i dag, set i forhold til, hvor mange der er i dag. Det fremgår faktisk ikke, og det mener jeg at det burde.

Jeg må også sige, at det ligner en meget snæver definition af, hvad det er for nogle faglige områder, og hvad det er for nogle personer, der kan komme ind under de her stipendieordning-

ger. Og så er der altså også i den forbindelse nogle meget vidtgående ministerbeføjelser, som vi gerne vil se nærmere på.

Alt i alt er vi i Socialdemokratiet altså ikke imponerede over det her forslag, og vi kan med udgangspunkt i, hvordan det ser ud nu, ikke støtte det. Hvorvidt vi kan komme til det i forbindelse med udvalgsbehandlingen, vil fuldstændig hænge sammen med løsningen på de punkter, jeg har været inde på, og behandlingen af L 23, som jo som sagt er den anden side af internationaliseringsmedaljen.

Formanden:

Tak til fru Lene Jensen.

Så er det fru Louise Frevert som ordfører.

Louise Frevert (DF):

Selvfølgerlig skal studerende fra udlandet kunne søge stipendier, som kan give dem mulighed for at tage en uddannelse i Danmark i vores strålene uddannelsessystem.

Dette lovforslag giver mulighed for, at stipendier kan uddeles til personer, som ønsker en hel uddannelse eller delelementer af en uddannelse, som passer ind i den studerendes uddannelsesforløb.

Dansk Folkeparti mener, at der på lang sigt skal arbejdes hen imod, at man, hvis man får en uddannelse som udenlandsk studerende her i Danmark, også skal blive i landet i en årrække for at bruge den uddannelse, man har taget. Vi mener, det er nødvendigt på et tidspunkt at sætte nogle klausuler ind over for personer, som ønsker at tage en uddannelse i det danske uddannelsessystem, nemlig at de også skal praktisere denne i et nærmere fastsat åremål efter færdiggørelsen. Det er tanker, som ligger på tegnebrættet, men som Dansk Folkeparti arbejder videre med. Derfor er dette blot et lille løft af en flig af sløret for de tiltag, som vi ønsker inden for uddannelsesområdet.

I mellemtiden vil vi støtte op om dette forslag, for vi skal ikke afskære os selv fra at være med ved bordet, når det drejer sig om at dygtiggøre ikke alene vores unge, men også andre unge, som kan være med til at viderebringe kunnen, kundskaber og ikke mindst dansk faglighed.

Positivt kan man sige, at ved, at der kommer kvalificerede unge mennesker fra eksempelvis oversøiske lande, kan det højne studiemiljøet, og de kan tilføre miljøet nogle andre incitamenter, eksempelvis en anden form for studieånd,

som der findes i mange lande, hvor man er anderledes disciplineret og målrettet end i Danmark.

Det er ligeledes positivt, at man hvert fjerde år vil revidere, hvilke lande og uddannelser der kan påtænkes at kunne bruge denne stipendieordning, da der på den måde vil komme en større nuancering i udbuddet af studiepladser til studerende.

På lang sigt vil det være hensigtsmæssigt for unge mennesker at kende til andre studiemiljøer, og efterhånden som grænserne indsnævres i verden, kan det være givtigt at kende til studier i udlandet, som man eventuelt kunne søge ind på, ved i forvejen at have kendskab til dem via ens egne studiekammerater her i landet.

Afslutningsvis vil jeg gerne spørge ministeren, om det, der står i lovforslagets bemærkninger til § 1, stk. 4, om, at man ligestiller studerende med SU-stipendie-niveau, har noget med Færørdningen at gøre. Hvis det ikke er tilfældet, vil Dansk Folkeparti meget gerne under udvalgsbehandlingen bede om en redegørelse for, hvilke ordninger det er, der bliver sat i værk her.

Kl. 18.35

Helle Sjelle (KF):

I Det Konservative Folkeparti er vi positivt indstillet over for den internationalisering og globalisering, vi er vidne til her i starten af det 21. århundrede. Vi glæder os derfor meget over regeringens forslag om stipendier til visse udenlandske studerende ved korte og mellemlange uddannelser og hilser forslaget velkommen.

Globaliseringen og internationaliseringen er en stor udfordring. Mange reagerer med bekymring og ængstelse over for det nye og det fremmede, og der er mange udfordringer for den enkelte at forholde sig til. Vi er dog af den overbevisning, at globalisering og internationalisering kan komme Danmark til gode, hvis vi forstår at udnytte de ressourcer, vi har. Vi kan drage nytte af den udveksling af viden, arbejdskraft og udvikling, der foregår på tværs af nationale grænser, og dermed styrke Danmark i den internationale konkurrence.

Hvis vi skal honorere de krav, der stilles på det internationale jobmarked, er det vigtigt, at der i Danmark findes et internationalt studie- og forskningsmiljø. Vi bør være foran og sikre et højt kvalificeret, udviklende og inspirerende uddannelsessystem. Det kan bl.a. gøres ved at tiltrække højt kvalificerede studerende fra andre lande. De vil bringe inspiration fra de uddannel-

sesmiljøer, de kommer fra, og de vil medvirke til, at Danmark i højere grad får en international profil, hvad angår uddannelse, undervisning og forskning.

Ved at tilbyde visse udenlandske studerende stipendium er der således taget et vigtigt skridt i retning af en større internationalisering og højere kvalificering af de danske uddannelser, og det er den vej, vi må gå, hvis vi vil være på forkant med globaliseringen og internationaliseringen i det 21. århundrede.

Derfor støtter vi i Det Konservative Folkeparti i høj grad forslaget.

(Kort bemærkning).

Lene Jensen (S):

Det er ikke for at gøre nogen stor sag ud af det, men det kommer til at lyde, som om det nu vælter ind med velkvalificerede udenlandske studerende til glæde og gavn for de danske uddannelser. Jeg tror også, at det bliver til glæde og gavn, at de kommer, men jeg vil bare høre fru Helle Sjelle, om fru Helle Sjelle har en forventning om, hvorvidt der kommer markant flere eller færre end i dag.

For tricket er jo lidt, at det her forslag skal ses i sammenhæng med, at der er en hel masse andre studerende, som i dag kommer til Danmark, der ikke længere – sandsynligvis, måske ikke – kommer til Danmark.

Tror fru Helle Sjelle, at der bliver tale om flere eller færre til at inspirere – hvad jeg er enig i er dødvigtigt – ude i studiemiljøerne? Flere eller færre end i dag?

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Jeg tror, det er svært at sige præcist, om der bliver færre eller flere, men det, jeg og vi i Det Konservative Folkeparti lægger vægt på, er, at vi netop får skabt nogle inspirerende miljøer, og til det formål vil vi gerne være med til at give nogle stipendier til de studerende ude omkring, som kunne være interessante at få til netop vores del af verden.

Der kan man måske sige, at det måske er lidt mere tilfældigt på nuværende tidspunkt, hvad angår de ting, og der vil vi gerne være med til i højere grad at præge, hvem det egentlig er, der kommer til Danmark, og også kunne tiltrække nogle af dem, der måske i dag vælger nogle andre steder.

(Kort bemærkning).

Lene Jensen (S):

Kort fortalt: mere målrettet elite og mindre bredde – er det det?

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Jeg synes ikke, man kan stille det så firkantet op. Man kan vel sige både-og. Det handler også om, at vi netop får tiltrukket eliten til Danmark. Sådan vil jeg hellere formulere det.

Formanden:

Tak til fru Helle Sjelle.

Hr. Aage Frandsen som ordfører.

Aage Frandsen (SF):

Dette lovforslag har isoleret set positive elementer i sig, fordi det er et forsøg på at tiltrække udenlandske studerende til Danmark, men vi kan ikke lade være med at se det her lovforslag sammen med det næste lovforslag, der skal behandles.

Det er også nødvendigt, når man ser på det positive i det her lovforslag, også at se på, hvad intentionen er med det. Det fremhæves jo i det her lovforslags bemærkninger, at det er nogle bestemte uddannelser, man tænker på, det er en bemyndigelse til ministeren, og det er en tankegang om, at der er noget, som vi særlig kunne have interesse i: det naturvidenskabelige f.eks. – og det erhvervsøkonomiske, står der også.

Der er så spørgsmålet: Skulle vi ikke tænke bredere, og skulle man ikke lade sig inspirere af noget af det, som folk siger til os?

Kl. 18.40

I den forbindelse vil jeg minde ministeren om en af de oplægsholdere, vi i sommer hørte på ministerens eget arrangement i Sorø, nemlig ambassadør Ørstrøm Møller, der jo selvfølgelig diplomatisk på et spørgsmål om, om han syntes, at det nu gik godt med at tiltrække de udenlandske studerende, ikke sagde, tror jeg, det han nok mente, for hele hans oplæg gik jo på, at vi havde en interesse i at få mange til landet, og at vi havde en interesse i at bruge penge på det.

Der mener jeg, at det her er for småt. Vi har en interesse i at få udenlandske studerende til Danmark. Jeg ved godt, at der i perioder kører diskussioner om, at der er udenlandske studerende, der kommer til Danmark og tager vores pladser – det er der f.eks. for lægestudiet og sådan noget hvert år nogle der er meget bekymrede over – men vi har generelt en interesse i, at

nogle kommer til os, og muligheden for at komme til Danmark er jo noget begrænset. Der rejser jo langt flere danske ud, og det er kun godt, men vi har også en interesse i, at nogle kommer til Danmark.

Jeg mener, man må sige om det, som vi her ser på isoleret, at et andet lovforslag, som ikke er undervisningsministerens, men som er uddannelsesministerens, og som vedrører de lange uddannelser, også må ses i den her sammenhæng, for vi har en interesse i, at der kommer, vil jeg sige, rigtig mange udenlandske studerende til Danmark. Det kan godt være, der er nogle af dem, vi måske ikke synes vi umiddelbart har gavn af, men jeg tror altså under alle omstændigheder, at vi vil have gavn af det, og vores studerende vil have gavn af, at der er udenlandske studerende i Danmark.

Så man kan sige, at det her lovforslag isoleret set formentlig er godt nok, men vi skal se det i sammenhæng med andre lovforslag, og jeg mener under alle omstændigheder, det er for småt. Ambitionsniveauet er for lavt i forhold til, hvad der er i Danmarks interesse, hvad der er i danske studerendes interesse, og også hvad der er i verdens interesse. Vi skal vise, at vi er en del af verden, og ikke hele tiden tænke isoleret på, hvad der er gavnligt for Danmark, og derfor heller ikke tænke snævert på, at der er nogle uddannelser – og det gælder måske lige nu for naturvidenskaben – hvor det kunne være interessant for os.

Det udelukker lovforslaget ikke, men intentionen, kan jeg jo se, er den, som jeg synes, regeringens tit tænker meget på: snævert omkring nogle naturvidenskabelige ting. Hvorfor ikke humanistiske? Hvorfor ikke også inden for det felt vise den slags ting? Jeg ved jo ikke, hvad uddannelsesministeren kommer med; det kan være, der står noget andet der.

Jeg mener, at vi generelt har en interesse i, at der kommer folk hertil. Vi skal være glade for, at der er nogle, der vil komme til Danmark, når man tænker på besværet med vores sprog og også tænker på klimaet, som man skal vænne sig til for at holde af.

(Kort bemærkning).

Helga Moos (V):

Jeg vil bare gerne spørge hr. Aage Frandsen, om han mener, at uddannelsen til professionsbachelor i karakteranimation til bl.a. tegnefilm og spil er en naturvidenskabelig uddannelse? For det opfatter jeg den ikke som; jeg mente, det var en

kunstnerisk uddannelse. Og merkantile uddannelser – betragter man dem som naturvidenskabelige uddannelser?

Jeg synes faktisk, at de eksempler, der er nævnt, viser, at der er meget stor bredde, så jeg kan ikke se, at vi på forhånd har snævret os ind til noget åbenbart meget uinteressant. Det eneste, jeg kan se, er, at det er nyttige uddannelser, så jeg vil gerne høre, om man har et særligt forhold til nyttige uddannelser.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Altså ordet nyttigt – nyttigt for hvem? Jeg nævnte, at forslagens bemærkninger særlig omhandler de naturvidenskabelige og de erhvervsøkonomiske uddannelser – det var det udtryk, jeg brugte i stedet for merkantile. Så er det rigtigt, at jeg ikke nævnte spil og sådan nogle ting. Men det, jeg tænker på, er, at der også kunne være andre ting i det. Jeg læser af det her, at det særlig er de naturvidenskabelige. Det kan godt være, det er forkert læst.

Fru Helga Moos taler om det nyttige, men inden for uddannelsesverdenen kan man jo altså ikke måle det bare med det der snævre begreb nyttigt, nyttigt for Danmark. Der er det altså, jeg mener, at det er vigtigt at tænke bredere: Hvad er nyttigt, eller hvad er gavnligt, hvad er udviklende, hvad er innovativt for verden og for de studerende og ikke kun snævert for Danmark?

Vi har simpelt hen så mange ressourcer i Danmark i forhold til, hvad man har andre steder, at vi har råd til at ofre noget, og vi får meget af det igen.

(Kort bemærkning).

Helga Moos (V):

Det er da en interessant snak om nytte, for jeg har en meget, meget bred forståelse af nytte, det er simpelt hen så rummeligt i min verden, og det virker, som om hr. Aage Frandsen mener, at nytte er noget meget negativt og noget snævert, og så er det også lidt kedeligt.

Kl. 18.45

Jeg mener, at hele den underholdningsbranche, som der nu er lagt op til at vi kan invitere folk inden for, på en måde da ikke er særlig nyttig, men den er da vidunderlig. For mig er nytte jo så bredt et begreb, men det er et plusord i min verden. Jeg opfatter, at hr. Aage Frandsen mener, at nytte er et minusord, og jeg vil høre, om nytte er et minusord i SF's verden.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Nej, men det er ikke et særlig dækkende og bredt ord. Der kan det godt være, at vi opfatter ordene lidt forskelligt. Det er ikke nødvendigvis sådan, at det, der står her, er kedeligt, og selv om det er nyttigt, kan det da være sjovt. Det der med det naturvidenskabelige er da ikke negativt sagt fra min side. Det er da glimrende, at det er med.

Jeg siger bare, og det kan være, at vi ikke skal se, hvad undervisningsministeren kommer med, men måske videnskabsministeren. I virkeligheden er det måske, hvad finansministeren i sidste ende vil ofre, for det skal ses i sammenhæng med, at det også vedrører de lange videregående uddannelser.

Jeg synes, det er glimrende, at man åbner for den naturvidenskabelige del, men så tillader jeg mig at nævne det humanistiske. Det mener jeg ikke helt kan omfattes af det her.

Nu kunne humanistisk jo altså være inden for sprogvidenskaben, og det kunne være inden for ting, som vedrører historie og sådan noget, og det kan være, at vi finder det hos videnskabsministeren. Det ved jeg jo ikke. Det er derfor, det er lidt svært at vurdere det her isoleret, i forhold til at der er to lovforslag, L 22 og L 23, plus et, L x, som vi ikke kender endnu.

Formanden:

Tak til hr. Aage Frandsen.

Så er det fru Margrethe Vestager.

Margrethe Vestager (RV):

Jeg tror ikke, at jeg kan mindes en skriftlig fremsættelsestale med så mange plusord i, med så meget godt, med så meget velsignelsesrigt, der vil drysse ned over kongeriget ved dette lovforslags vedtagelse: det danske samfunds fremtidige vækst, evnen og muligheden for at rekruttere veluddannede arbejdskraft, internationalisering af uddannelserne. Jeg vil næsten foreslå, at man kan spille et i visse kredse meget udbredt bingo-spil, teksten vil være velegnet.

Det står bare i skærende kontrast til det, der er lovforslagets indhold, nemlig 15 mio. kr. til, at 120 studerende med særlig høje kvalifikationer fra særligt udvalgte lande kan få den æresbevisning at få lov til at studere i Danmark. At det skulle udfylde alle disse gode ord, det er gådefuldt.

Det lægger sig så til den gåde, det er, hvordan vi skal få et overblik over, hvordan internationa-

liseringen skal fremmes, når det her lovforslag ikke kan behandles sammen med det følgende lovforslag, som ikke kan behandles sammen med det lovforslag, som videnskabsministeren skal komme med senere, og som dækker de lange videregående uddannelser.

Det er selvfølgelig, synes jeg, meget fint, at Dansk Folkepartis ordfører, fru Louise Frevert, siger, at dette kun er at løfte en flig af sløret – meget overraskende, at man går ind for slør i Dansk Folkeparti og bruger det som politisk bilde, men lad det nu ligge – men det kan umuligt være tilfredsstillende for nogen parter, at noget så helt afgørende som internationaliseringen af vores uddannelser skal behandles på den her lemfældige måde i lovgivningsmæssig sammenhæng. Det ligner ingenting. Det ligner ikke noget, at man ikke kan få overblik over, hvad det er, der er realiteten. Det ligner ikke noget, at man ikke kan få overblik over, hvad det faktisk er, vi er ved at sætte i værk.

Om lidt vil jeg bliver korrekset for ikke at have forstået det, for at have lavet en fejllæsning, for at have forskruede forestillinger om, hvad det vil føre til. Det er jeg ganske sikker på, for hvis man læser de to forslag, vi behandler i dag, i sammenhæng, så kan man ikke undslå sig for en fornemmelse af, at det her handler om, at virksomheden Danmark i højere grad skal vide at prissætte sine produkter med henblik på, at uddannelse endelig og endegyldigt kan blive betragtet som en ting og som en vare.

Danmark er jo en del af det internationale uddannelsessamfund. Der er en levende, aktiv community, et fællesskab, hvor man udveksler, hvor man samarbejder forskningsmæssigt og uddannelsesmæssigt, men det her handler jo om noget helt andet. Det handler om, at vi i højere grad skal kunne gøre os på uddannelsesmarkedet. Det kan godt være, at vi skal gå den vej, WTO-forhandlingerne og alle de der ting helt uførtalt. Selvfølgelig skal danske uddannelsesinstitutioner også kunne gøre sig gældende. Men skal det organiseres på en sådan måde, at vi tager et lille skridt her og et lille skridt om lidt og så måske et lille skridt i en anden retning sådan et godt stykke hen i november?

Kl. 18.50

Trænger vi ikke til, at den redegørelsesdebat, som jo mildest talt heller ikke var banebrydende, bliver fulgt op af en langt mere direkte diskussion af, hvad det vil sige både at være en del af et internationalt uddannelsessamfund og et internationalt uddannelsesmarked?

De her forslag ændrer jo ikke ved det, der er den grundlæggende diskussion, hvor vi er en del af et uddannelsesmarked og et uddannelsessamfund, og hvor tingene hænger sammen på den måde i forhold til de nordiske lande og i forhold til de andre europæiske lande.

Det Radikale Venstre synes, det er en mærkelig måde, det her bliver behandlet på, og vi synes også, det er mærkeligt og lidt sølle, at Danmark som et af verdens rigeste samfund ikke synes at have råd til at invitere mere end 120 studerende til vores korte og mellemlange videregående uddannelser med alt det gode, der i øvrigt bliver sagt i det her lovforslag.

Selvfølgerlig kan man sige, at det er svært ikke at støtte stipendier til folk fra fjerne fremmede lande, men når man begynder at gisne om sammenhængen med andre lovforslag, så mærker man hensigten, og så bliver man mere spag i det rosende mæle.

På den baggrund har Det Radikale Venstre ikke for indeværende nogen intention om at støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Helga Moos (V):

Jeg vil gerne høre, om Det Radikale Venstre aldrig vil gå med til, at der under nogen som helst omstændigheder må tages betaling for uddannelses tilbud, altså at der må være penge mellem en uddannelsesinstitution og en studerende.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Det ville være et lidt vanskeligt løfte at afgive, da vi jo går ind for det i en række sammenhænge. Det gælder f.eks. i forhold til oplysningsforbundene, hvor der jo nu er en urimelig, men tidligere var en rimelig betaling for den undervisning, som man deltog i. I forbindelse med højskolerne er der også en betaling for uddannelserne.

Det, som er karakteristisk, er jo, at det er uddannelser, som ikke er kompetencegivende i klassisk forstand, og som derfor ikke hører til i det, som vi betragter som det grundlæggende, det uddannelsessystem, der skaber adgang til arbejdsmarkedet.

Men selvfølgelig er der ikke noget med, at vi aldrig kan gå med til noget som helst økonomisk forhold mellem den studerende og uddan-

nelsesinstitutionen. Det er der mange gode eksempler på, og derfor forstår jeg ikke helt spørgsmålets relevans i denne her sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Helga Moos (V):

Det er særdeles relevant, fordi fru Margrethe Vestager har talt meget negativt om, at der er betaling mellem en uddannelsesinstitution og en studerende. Men vi har jo situationen, hvor virksomheder køber uddannelse til deres medarbejdere, så det er jo et almindeligt udbredt fænomen også i Danmark, at der er penge mellem uddannelsesinstitutioner og studerende.

Jeg kan i øvrigt også sige, at min egen datter har modtaget stipendier, som andre har betalt, for at hun kunne betale for en bog i udlandet og få en uddannelse. Så jeg tror ikke på, at vi kan fjerne pengestrømmen i uddannelsessystemet, men jeg vil høre, om fru Margrethe Vestager tror på, at vi fuldstændig kan fjerne pengestrømmen i uddannelsessystemet.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg synes, det er meget interessant, og jeg skal selvfølgelig med omhu læse min ordførertale, når den kommer på skrift, for det ligner nemlig ikke det, jeg mener at have sagt, at Det Radikale Venstre ikke mener, at man på noget tidspunkt i nogen sammenhæng kan betale for uddannelse. Det var sådan set ikke det, jeg sagde. Jeg er meget ked af, hvis det er blevet hørt på den måde.

Det, som er karakteristisk for det forslag, som vi ikke behandler nu, men som vi kommer til at behandle, og i forhold til hvilket jeg også vil holde en ordførertale, som vil handle om det forslag, er, at her kaster man sig hovedkulds ud på det internationale uddannelsesmarked i forhold til, at vi har haft en ganske, ganske anderledes strategi i Danmark i de sidste mange, mange år, som er groet ud af udveksling, af Bologna processen, af nordisk samarbejde, af nogle ganske andre virkemidler med henblik på internationalisering end dem, som foreslås her.

Det findes meget vanskeligt begrundet i de forslag, som er fremlagt, som virker tynde og usammenhængende og slet ikke set i relation til den form for sammenhæng, der trods alt var i redegørelsen.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Nu vil jeg lige gøre opmærksom på, at jeg absolut ikke har noget imod at blive citeret. Det eneste, det fordrer, er blot, at jeg bliver citeret korrekt.

Uanset hvilke metaforer der bliver brugt her, så var det, jeg talte om, faktisk at løfte en lille flig af sløret for Dansk Folkepartis uddannelsespolitik og forslag, vi vil fremsætte senere, men fru Margrethe Vestager havde så travlt med at stå og tale, at hun kun hørte det, hun ville høre, nemlig slutningen af mit strålende indlæg, som var en redegørelse for Dansk Folkepartis kommende politik inden for uddannelsesområdet. Det havde ikke noget med lovforslaget som sådan at gøre.

Når nu jeg alligevel har fået lov til at få ordet, kunne jeg da godt tænke mig at spørge fru Margrethe Vestager, om fru Margrethe Vestager egentlig mener, at der skal være et ubegrænset antal studerende, der bare skal komme over grænserne, og så kunne jeg godt tænke mig at vide, hvordan det skal finansieres.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Først vil jeg selvfølgelig udstrække min undskyldning til fru Louise Frevert. Jeg vil med interesse læse ordførertalen, så jeg kan komme i en forventningsglædelig tilstand i forhold til de forslag, som vil blive fremsat.

Jeg har lidt svært ved at forstå, at det er relevant at spørge, om Danmark skal oversvømmes af udenlandske studerende, der skal studere på de danske skatteyderes bekostning, for vi er ikke i nærheden af den situation. Det er ikke situationen. Som hr. Aage Frandsen på glimrende vis anskueliggjorde, bor vi i et land, som man skal lære at elske på grund af dets sprog, på grund af dets klima og på grund af dets mennesker, og det sætter helt naturlige grænser for, hvor mange der egentlig kommer.

De problemer, vi har haft, synes jeg har været velhåndterede i forhold til højskoler, i forhold til andre ting, og derfor har jeg lidt svært ved at se, at man kunne sætte, hvad skal man sige, sådan en værn mod bølgen-begrundelse op for den her type forslag.

Men selvfølgelig kan vi ikke uddanne hele verden, det giver sig selv, at det ligger på den flade hånd, men vi er heller ikke i nærheden af at uddanne bare en promille eller en promille af en promille af verdens potentielle studerende.

Formanden:

Så siger vi tak til fru Margrethe Vestager, og så er det fru Pia Boisen som ordfører.

Pia Boisen (EL):

Som det er sagt tidligere, er dette lovforslag jo en del af en pakke, hvor regeringen vil have fuld brugerbetaling for udenlandske studerende på de videregående uddannelser og som et lille plastr på såret samtidig give begrænset mulighed for stipendier til nogle bestemte, nøje udvalgte udenlandske studerende.

Regeringen vil gerne have danske uddannelser til at konkurrere på det globale uddannelsesmarked. Regeringen kan desværre kun forestille sig internationalisering af uddannelserne ved at efterligne andre, og derfor skal uddannelserne kommerialiseres, og derfor har skiftende regeringer i mange år forsøgt at markedsføre uddannelsessystemet. Det er sket gennem taxametersystemer og gennem stadig større indflydelse til erhvervslivet, som jo skal være aftager af uddannelsernes produkter, nemlig de mennesker, som tager en uddannelse. Vi ser det gennem sammenligninger, rangordninger, tal og tabeller.

Regeringen har altså et ønske om et uddannelsessystem, der uddanner specifikt og snævert til et umiddelbart arbejdskraftbehov, og disse lovforslag, som jo hører sammen, er blot en naturlig følge heraf.

Vi kan forstå, at et af formålene med dette lovforslag om stipendierne er at få fingre i nogle af de bedste studerende ude i verden i et håb om, at de vil blive her som veluddannet dansk arbejdskraft. Så må vi jo se, om de har lyst til at blive her med det klima, vi har, ikke blot sådan i fysisk forstand, men også det klima, vi har over for folk med en anden etnisk baggrund end den danske.

Lovforslaget handler jo om at give stipendier til en lille gruppe og, som det er nævnt tidligere, også til nogle helt bestemte studieretninger. Enhedslisten synes også, det viser regeringens lidt snævre syn på uddannelse, at det kun er en række og primært naturvidenskabelige uddannelser, som er opremset som stipendiegivende. Det viser på sin vis jo også regeringens snæversyn på internationalisering, at det kun er studerende fra en bestemt række lande, man så vil udvælge, der skal kunne få de stipendier.

Det er Enhedslistens opfattelse, at dette lovforslag hæmmer og skader internationaliseringen af det danske uddannelsessystem, og derfor kan vi ikke støtte det.

Kl. 19.00

Bodil Kornbek (KD):

Uddannelse handler ikke længere kun om samarbejde og ønsket om en kulturel udveksling og vidensdeling, og derfor er Kristendemokraterne også enige med regeringen i, at det er vigtigt at satse på internationalisering af vores uddannelser.

Jeg fandt det også meget positivt, at regeringen – netop undervisningsministeren og videnskabsministeren – i foråret kom med en redegørelse for, hvordan man kan styrke internationalisering og tog udgangspunkt der. Men på trods af vores fælles udgangspunkt og ønske om at styrke denne internationalisering i det danske uddannelsessystem har jeg altså store betænkeligheder ved dette forslag.

Først vil jeg sige, at forslaget giver ministeren bemyndigelse til at fastsætte meget nøje regler for, hvilke uddannelser der skal være tale om, hvilke lande stipendieordninger skal henvende sig til.

Det vil altså sige, at det bliver en ordning, som kun lukker visse studerende ind fra specielt udvalgte lande til specielt udvalgte uddannelser. Jeg mener, at en sådan ordning vil gå ud over bredden i det internationale og den internationalisering af uddannelsessystemet, som vi sådan set ønsker at fremme.

Lovforslaget tager jo udgangspunkt i, hvilket behov Danmark har økonomisk, erhvervs-mæssigt, i stedet for måske også at se på, hvilke behov de studerende har, behovet i verden og det ansvar, vi også har i den forbindelse, og det at kunne se Danmark som en del af et internationalt uddannelsessamfund, hvor der selvfølgelig er nogle rammer, vi skal forholde os til, og hvor uddannelser jo bliver mere og mere på markedets vilkår. Hvordan håndterer vi hele det spektrum?

Som det ser ud her, mener vi, at det er alt for snævert og egentlig ikke ambitiøst nok i forhold til at se på Danmark som en del af det internationale. Så vi kan ikke støtte forslaget i denne udformning, om end vi er meget optaget af internationalisering og uddannelse.

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Jeg vil gerne starte med at beklage omstændighederne, hvorunder lovforslaget her behandles.

Jeg tror, jeg blev lige så overrasket som Folketingets partier, da det gik op for mig, at de to forslag her ikke skulle behandles samlet, og der-

med vil jeg gerne understrege, at jeg ingen skumle eller skjulte hensigter har med, at vi altså nu desværre står i den situation, at vi har to separate lovbehandlinger af vel at mærke to separate lovforslag.

Jeg beklager, at jeg for mit vedkommende ikke har anmodet Folketingets administration om at få en fælles behandling, men det kunne jo også have været, hvis vi havde været sådan lidt mere opmærksomme, at vi i fællesskab kunne have rettet en henvendelse til Folketingets administration for i det mindste at sikre, at de her to lovforslag havde undergået en fælles behandling, fordi de jo selvfølgelig skal ses i tæt tilknytning til hinanden. Men jeg håber, at vi hver især kan abstrahere fra det forhold, at vi altså nu må gennemgå to separate behandlinger.

Jeg skal også beklage, at der ikke er tale om en samlet lovbehandling med de lovforslag, som min kollega, videnskabsministeren, fremsætter, og som sådan set har et helt identisk indhold, men som vedrører de lange videregående uddannelser.

Igen må jeg henvise til, at det er af hensyn til Folketingets arbejde, fordi vi fra regeringens side i fællesskab med Folketingets administration har aftalt en køreplan for den samlede behandling af regeringens lovforslag, og der er jeg i den situation, at for mit vedkommende er der en del lovforslag, som selvfølgelig skal spredes ud over folketingsåret, hvorfor vi er blevet enige med Folketingets administration om, at de her lovforslag altså skulle behandles nu, hvorimod videnskabsministeren er i en lidt mere gunstig situation, hvis man må tillade sig at kalde den det, i og med at videnskabsministeren ikke har så mange lovforslag, som er til behandling, hvorfor videnskabsministeren altså har haft mulighed for at skyde behandlingen af det lovforslag, som i og for sig vedrører det samme, nemlig udmøntningen af den fælles internationaliseringsredegørelse.

Nok om proces, men blot for at understrege, at der altså ikke fra min side ligger nogen skjulte eller skumle hensigter, hvorfor der altså heller ikke fra min side har været tale om nogen som helst lemfældig lovbehandling. Jeg tror, det var et udtryk, der blev brugt af en af ordførerne.

Kl. 19.05

Men så til selve indholdet:

Jeg vil gerne understrege over for fru Lene Jensen, at intentionerne med de to lovforslag her og det, der så siden hen følges op af videnskabsministerens lovpakke, selvfølgelig er mere og

bedre internationalisering. Det handler om at skabe rammerne for, at vi kan sikre, at vi får både mere og bedre internationalisering, altså at vi kan give vores uddannelsesinstitutioner muligheder for at agere på en anden måde på det marked, sådan som flere af ordførerne også har været inde på. Så jo, der bliver tale om mere og bedre.

Flere har hæftet sig ved det relativt beskedne antal stipendier, som der er tale om her. Samtidig har man nævnt, at det her jo er noget nyt. Derfor vil jeg gerne medgive, at det er noget nyt, hvorfor vi selvfølgelig ikke har valgt at opskrue forventningerne til mere, end hvad vi mener vi kan stå inde for, og hvad vi mener vi kan klare.

Jeg er helt enig med hr. Aage Frandsen i, at Danmark har en generel interesse i, at vi bliver en del af det stadig voksende internationale uddannelsesmarked. Vores institutioner skal have mulighed for at agere på et voksende marked.

Jeg har faktisk for nylig haft lejlighed til at besøge Australien og også Singapore, hvor jeg havde lejlighed til at genopfriske de ganske udmærkede holdninger, som ambassadør Ørstrøm Møller gav udtryk for på vores Sorø-møde. På min tur til Australien gik det op for mig, at vi selvfølgelig på ingen måde hverken kan eller skal konkurrere med engelsksprogede nationer. Vi er, som det også er blevet nævnt, et lille sprogeområde, men vi skal selvfølgelig være til stede der, hvor der er mulighed for at tiltrække studerende til Danmark, og det mener jeg faktisk vi giver vores institutioner mulighed for med stipendieordningen her.

Som sagt skal stipendieordningen ses i tæt sammenhæng med betalingsordningen, og jeg vil vende tilbage med sådan mere generelle bemærkninger om betalingsordningen.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 23: Forslag til lov om ændring af forskellige love på Undervisningsministeriets område. (Afskæring af statstilskud og opkrævning af betaling for visse udenlandske studerende).

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs). (Fremsat 7/10 2004).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Helga Moos (V):

Som det blev sagt under behandlingen af lovforslag nr. L 22, er der en sammenhæng med lovforslag nr. L 23, så lovforslaget her skal ses i sammenhæng med det samtidig fremsatte lovforslag nr. L 22 om stipendieordningen til visse udenlandske studerende.

Lovforslaget her har til hensigt at skabe en balance mellem ønsket om at tiltrække flere udenlandske studerende og ønsket om styring af de udgifter, vi har til at have udenlandske studerende.

Ved at lade taxametertilskuddet til udenlandske studerende, der kommer fra områder uden for EU og uden for de lande, der er underlagt EØS-aftalerne, falde bort, kan vi åbne for optag af udenlandske betalende studerende. Betalingsordningen omfatter med andre ord udelukkende dem, der kommer fra lande uden for de områder, som vi i dag har særlige aftaler med.

Jeg synes, at det, vi er i gang med, er interessant. Vi er i øjeblikket i gang med at udfase producerende arbejdspladser til Østeuropa, til Sydøstasien og til Kina, og vi gør det jo fuldt bevidst og fuldt åbent. Vi opfordrer faktisk virksomhederne til at sørge for, at der kommer noget aktivitet i de lande, der står og venter på en industrialisering.

Så stiller vi spørgsmålet: Hvad skal vi så leve af? Og samtidig går vi rundt og taler om, at den nye verdensorden handler om viden, vidensamfund, vi taler om videnøkonomi, og så lige pludselig kan jeg fornemme, at nogle holder sig for fine til at tage penge for at sælge det, vi har at sælge, nemlig viden. Det kan jeg slet ikke forstå.

KL 19.10

Det er hensigten, at betalingsordningen skal træde i kraft fra 2005, og den skal så erstatte den nuværende kvoteordning. Vi er jo gået ind og har styret, vi har bare styret med kvoter. Vi har